

En försäkringskassa har i ett ärende om återbetalning för underhållsstöd underlåtit att behandla en begäran om nedsättning av återbetalningsbeloppet

I en anmälan till JO klagade AA på att Blekinge läns allmänna försäkringskassa, lokalkontoret Ronneby, godtyckligt hade avslutat ett ärende samt förvägrat honom rätten att få sin sak prövad i högre instans.

Kopior av vissa handlingar i akten inhämtades och granskades vid ombudsmannaexpeditionen. Såvitt framgick av handlingarna hade AA yrkat avdrag från återbetalningsbeloppet för kostnader han haft för klädinköp. Kassan hade dock avvisat yrkandet utan att lämna någon anvisning för hur AA skulle begära omprövning eller överklaga beslutet.

Försäkringskassan anmodades att yttra sig över handläggningen av AA:s yrkande om ersättning för klädkostnader. I sitt remissvar anförde kassan följande.

Ärendets handläggning

AA inkommer den 26 april 2000 med en skriftlig begäran om avdrag på återbetalningsbelopp avseende underhållsstöd. På den inlämnade blanketten hade under rubriken särskilda upplysningar noterats: "Det söks även avdrag för klädinköp av 350 kronor."

AA inkommer med skrivelse den 19 maj 2000 i vilken det står: "Som framgår av ansökan yrkas ett avdrag för klädinköp åt BB (---) med 350 kronor. Således yrkas ett avdrag av 443 kronor."

I brev till AA den 23 maj 2000 skriver kassan: "Du har inkommit med ersättningsanspråk avseende kostnader för kläder du haft i samband med umgänget av BB för tiden mellan den 18 och den 25 april 2000. Försäkringskassan avvisar din anmälan om ersättning för kostnader av kläder i samband med umgänget med BB då vi inte handlägger denna typ av ärende."

AA skriver till kassan den 24 maj 2000: "Undertecknad yrkar att avdrag för inköp av kläder till BB (---), under påsklov skall prövas av högre instans."

I brev till AA den 25 maj 2000 skriver kassan bland annat: "Försäkringskassan har avvisat din framställning i brev daterat den 23 maj 2000 eftersom vi inte handlägger denna typ av ärenden och då kan vi heller inte låta ärendet prövas i högre instans."

AA skriver till kassan den 27 maj 2000: "Med anledning av ert brev, får jag yrka på att begäran överlämnas till myndighet som handlägger dylika ärenden."

I brev daterat den 29 maj 2000 skriver kassan till AA: "Försäkringskassan önskar meddela dig att ärendet har avslutats härifrån och att du själv får ombesörja krav på kostnader för klädinköp till BB."

Försäkringskassans kommentar avseende ovan beskrivna handläggning

När försäkringskassan tolkar AA:s skrivelse den 26 april 2000 som ett anspråk på ersättning för klädinköp gör kassan en feltolkning. Det är inte ett sådant anspråk. I stället är det en begäran om att få avdrag på återbetalningsbeloppet avseende utbetalat underhållsstöd på grund av klädinköp.

Genom nämnda, beklagliga, feltolkning kommer hela det fortsättningsvisa förfarandet att röra frågan om ersättningsanspråket. Vad gäller den förvaltningsmässiga hanteringen i denna del borde kassans avvisningsbeslut den 23 maj 2000 [ha] varit försedd med besvärshänvisning. Dessutom borde kassan i skrivelsen den 29 maj 2000 [ha] nöjt sig med att tala om för AA att ärendet avslutats från kassans sida.

AA:s begäran om nedsättning av återbetalningsbeloppet på grund av klädinköp har inte prövats. Kassan har för avsikt att göra en sådan prövning.

Kassan har också för avsikt att genom interna diskussioner och i intern utbildning än tydligare lyfta fram frågeställningar som ökar kunskapen och förståelsen inom de områden där det enligt ovan redovisade handläggning synes finnas vissa brister.

AA kommenterade remissvaret.

Försäkringskassan beslutade den 29 september 2000 att avslå AA:s begäran om nedsättning av återbetalningsbeloppet på grund av klädinköp.

I sitt den 22 februari 2001 meddelade beslut anförde *JO Pennlov* i bedömningsdelen följande.

AA:s begäran vad gäller kostnader för klädinköp skulle, såsom kassan anført i remissvaret, ha handlagts som en begäran om nedsättning av återbetalningsbeloppet. Ärendet skulle alltså ha prövats i sak, vilket kassan numera också gjort genom sitt beslut den 29 september 2000. Jag måste här ge uttryck för min förvåning att så inte skedde, men eftersom kassan nu har beslutat i frågan anser jag inte att det finns skäl att kommentera den saken ytterligare.

När det gäller den handläggning som faktiskt skedde av ärendet vill jag anføra följande.

Kassan har i remissvaret anført att dess beslut den 23 maj 2000 att avvisa AA:s begäran om avdrag på återbetalningsbeloppet avseende utbetalat underhållsstöd på grund av klädinköp borde ha varit försett med en besvärshänvisning. Jag instämmer i denna bedömning.

Kassan skulle mot bakgrund härav ha behandlat AA:s skrivelse den 24 maj 2000 som en begäran om omprövning och handlagt denna i enlighet med reglerna i 20 kap. 10 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Genom att förfara på det sätt som kassan nu gjorde betogs AA möjligheten att få sin sak

prövad i högre instans, vilket är utomordentligt allvarligt. Kassans svar i skrivelsen till AA den 25 maj 2000 är häpnadsväckande och tyder enligt min mening på allvarliga brister i kunskaperna om grundläggande regler inom förvaltningsrätten. Även den utelämnade överklagandehänvisningen förefaller enligt min mening, bl.a. mot bakgrund av vad kassan anförde i skrivelsen den 25 maj 2000, bero på dessa bristfälliga kunskaper och inte på ett enstaka misstag.

Kassan har uppgett att den avser att vidta åtgärder för att komma till rätta med de brister som framkommit vid handläggningen av AA:s ärende. Mot bakgrund härav och då kassan numera meddelat beslut beträffande AA:s begäran om nedsättning av återbetalningsbeloppet på grund av klädinköp anser jag inte att det finns anledning för mig att säga något mera. Som framgår av det jag sagt ovan kan dock kassan inte undgå mycket allvarlig kritik för den bristfälliga handläggningen av det aktuella ärendet.